

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۵/۲۲

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

تأثیر روش تدریس آموزش مبتنی بر بدیعه پردازی علاقه دانش آموزان در درس ادبیات فارسی پایه سوم متوسطه اول شهرستان مشکین شهر

رقیه صادقی^۱، محرم محمدی اناری^۲

۱- کارشناسی زبان و ادبیات فارسی، دبیر آموزش و پرورش، استان اردبیل، شهرستان مشکین شهر، کد پرسنلی ۵۱۸۷۴۳۹۲

۲- کارشناسی زبان و ادبیات فارسی، دبیر آموزش و پرورش، استان اردبیل، شهرستان مشکین شهر، کد پرسنلی ۵۰۷۴۷۱۶۹

Email: rogayehsadegi1@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی میزان اثربخشی آموزش مبتنی بر بدیعه پردازی بر میزان علاقه دانش آموزان به درس ادبیات فارسی پایه نهم شهرستان مشکین شهر بود. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و با استفاده از طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش آموزان دختر پایه نهم دبیرستان های شهرستان مشکین شهر در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ می باشد. نمونه این پژوهش ۳۰ نفر بودند که به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. جهت گردآوری اطلاعات از مجموع نمرات دانش آموزان در پرسشنامه علاقه به درس استفاده شد. داده های حاصل از پیش آزمون و پس آزمون با تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد روش آموزش به شیوه بدیعه پردازی باعث افزایش معنادار علاقه به درس ادبیات در دانش آموزان می شود.

کلید واژه: روش آموزش بدیعه پردازی، علاقه به درس، ادبیات فارسی، دانش آموزان دختر، شهرستان مشکین شهر

۱-مقدمه

امروزه از روش های سنتی و قدیمی برای آموزش دروس مختلف از جمله ادبیات فارسی در کلاس ها استفاده می شود که یکی از علل مشکلات یادگیری و خلاقیت به شمار می رود. این روش ها پاسخگوی نیازهای دانش آموزان نمی باشد. به دلیل اینکه با استفاده از این روش ها دستیابی به مهارت های حل مسئله و به کارگیری اطلاعات مشارکت همکاری و تفاهم با یکدیگر امکان پذیر نمی باشد. لذا دانش آموزان لذت ناشی از علم را نمی برند. بهره مندی از روش های جدید آموزشی از جمله بدیعه پردازی از موضوع های مهم است که باید به آن پرداخته شود (جزایری، ۱۳۹۶).

روش آموزش بدیعه پردازی یکی از شیوه های جدید آموزشی است که اولین بار توسط ویلیام گوردون^۱ و دستیارانش (۱۹۶۱) تدوین شد و هدف آن افزایش خلاقیت دانش آموزان می باشد به این طریق که در آن یک سری تمرین های گروهی به شاگردان می دهیم و شاگردان با استفاده از مقایسه های عجیب و غریب می توانند مطالب را یاد بگیرند. بر خلاف باور عموم

¹ . synectic

² . william Gordon

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

خلاقیت قابل آموزش است و بعد از اینکه افراد خلاقیت را آموختند می توانند پاسخی خلاقانه برای سوالات پیدا کنند (حافظی نژاد، ۱۳۹۴). مدل یادگیری بدیعه پردازی فعالیت استعاره است که شامل تقابل شخصی و مستقیم می باشد. این مدل استفاده از استعاره برای داشتن دید جدید عناصر مختلف را با هم متحد می کند (دارموکی و همکاران، ۲۰۱۷). این روش همچنین به ما یاری می رساند تا راه حل های نو اورانه تفکر درباره مسائل را کشف کرده و توسعه دهیم و خود را از محدودیت ها برهانیم و راه حل های جدیدی را به وجود آوریم (شعبانی، ۱۳۹۲).

امروزه معلمان باید روش های مختلف آموزشی را آزمایش کرده و پذیرای اطلاعات جدید درباره آموزش و دانش آموزان باشند. آن ها باید انواع مختلف روش های آموزشی را استفاده کنند تا دریابند کدام یک به یادگیری بهتر دانش آموزان منجر می شود. معلمان آینده باید از روش های قدیمی و سنتی دوری کرده و به کسی تبدیل شوند که یادگیری را تسهیل کنند (سیف، ۱۳۹۴).

مسئله دیگری که در این پژوهش مورد توجه قرار می گیرد بحث علاقه به درس دانش آموزان می باشد. یکی از عواملی که باعث می شود دانش آموزان درسی را به خوبی فراگیرند علاقه آن ها به آن درس است که از نظر تربیتی بسیار اهمیت دارد. از جمله دلایلی که باعث می شود فراگیران به درسی علاقه مند شوند نحوه آموزش آن است بنابراین با روش های متنوع آموزش و بکارگیری خلاقیت در آن شاید بتوان تغییری در نگاه دانش آموزان به دروس مختلف ایجاد کرد. دلیل ضرورت تناسب محتوا با نیازها و علایق دانش آموزان به این دلیل است که یادگیری فرایند می باشد که نیازمند سعی و کوشش بسیار است و پابرجا ماندن چنین تلاشی در گرو علاقه دانش آموزان به محتوی درسی می باشد. به همین جهت بسیاری از روانشناسان و متخصصان تعلیم و تربیت در پی آنند تا با بررسی نیازهای دانش آموزان شایستگی و کفایت محتوا را تا حد زیادی فزونی بخشند (فتحی و اجارگاه، ۱۳۹۲).

وطن پرست (۱۳۹۸) در پژوهش خود به بررسی "تاثیر آموزش روش بدیعه پردازی بر تفکر خلاق دانش آموزان ابتدایی مدارس دخترانه شهرچرمستان" پرداخت و به این نتیجه دست یافت که روش بدیعه پردازی بر تفکر خلاق دانش آموزان موثر است. میرزایی (۱۳۹۷) در پژوهش خود تحت عنوان "بررسی تاثیر روش بدیعه پردازی بر میزان پرورش مهارت های تفکر فلسفی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی" دست آمده نشان داد که مداخله آموزشی روش تدریس بدیعه پردازی باعث افزایش میزان تفکرات فلسفی در دانش آموزان می شود. سلمانی زاده (۱۳۹۷) در پژوهش خود به بررسی میزان اثربخشی روش تدریس بدیعه پردازی و روش رایج، بر یادگیری و یادداری و انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه ناحیه یک شهر بندرعباس پرداخت نتایج نشان داد بین دانش آموزان دو گروه آموزش دیده بدیعه پردازی با سایر الگوهای سنتی از نظر میزان یادگیری تفاوت معنادار وجود دارد همچنین بین دانش آموزان دو گروه آموزش دیده بدیعه پردازی با سایر الگوهای سنتی از نظر میزان یادداری تفاوت معنادار وجود دارد. دارموکی^۱ (۲۰۱۷) نشان داد مدل بدیعه پردازی بر توانایی صحبت دانشجویان تاثیر مثبت دارد.

امروزه دست اندر کاران تعلیم و تربیت با معضلات زیادی رو به رو هستند که یکی از مهم ترین آن ها عدم علاقه و انگیزش دانش آموزان می باشد. این معضل پیامدهایی را نیز در بر دارد که از جمله آن ها افت سطح تحصیلی یا علمی موجود در مدارس، رخوت و سستی که در حال حاضر کیفیت و کمیت تعلیم و تربیت جامعه را تهدید می کند (حق پرست کناری، ۱۳۹۴). توسعه مهارت های تحصیلی و خلاقیت در دانش آموزان یکی از ضرورت های نظام آموزشی است. به همین دلیل با کمک روش های جدید و مناسب و گسترش الگوهای یادگیری، زمینه رفع مشکلات و پیشرفت سطح عملکرد یادگیری و تحصیلی دانش آموزان ایجاد می شود. این مهارت ها علاوه بر در بر گرفتن بعد فرایند ذهن به جنبه انگیزشی هم توجه می کنند. بدین شکل که اگر دانش آموزی بتواند تکلیف خود را به بهترین نحو انجام دهد نسبت به خود و توانایی های تحصیلی

¹ . Darmuki

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

خود حس مطلوبی پیدا می کند و این امر منجر به کوشش و علاقه بیشتری می شود. اما اگر دانش آموزی راهکارهای مناسب برای حل مسائل خود در زمینه موضوع مورد نظر نشناسد یا نحوه کاربرد اطلاعات خود را در زمان مناسب نداند دچار احساس ناکامی در انجام تکالیف خود می شود. در صورت ادامه ی این احساس کاهش علاقه نسبت به امور تحصیلی را پیدا کرده و همین ناامیدی باعث دلسردی او خواهد شد (شعبانی، ۱۳۹۲). با توجه به روند کنونی آموزش و پرورش که تاکید فراوان بر کسب نمرات عالی و بدون توجه به علاقه دانش آموزان دارد ضروری دانستیم با انجام تحقیقی نحوه ایجاد یا افزایش علاقه را در دانش آموزان بررسی کنیم. متأسفانه فراگیران برای علاقه به دروس آن ها را مطالعه نمی کنند و در خیلی از موارد اجبار جایگزین علاقه می شود. یافته ها و پیشنهاد های این پژوهش می تواند راهگشای بعضی از مسائل نظام آموزشی باشد.

۲- روش

روش مورد استفاده در پژوهش حاضر؛ طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل می باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر پایه نهم شهرستان مشکین شهر که در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند می باشد. جهت نمونه گیری ابتدا از دانش آموزان پیش آزمون گرفته شد (پرسشنامه علاقه به درس). سپس ۱۵ نفر از دانش آموزانی که نمره علاقه به درس آن ها پایین بود برای آموزش به روش بدیعه پردازی انتخاب شدند. ۱۵ نفر دیگر به عنوان گروه گواه انتخاب شده بودند که در کلاس درسی که با روش سخنرانی (سنتی) آموزش داده می شد حاضر شدند. روش نمونه گیری در این تحقیق هدفمند بوده است. به منظور اندازه گیری متغیر علاقه به درس از پرسشنامه «علاقه به درس (CIS)» استفاده شد. این پرسشنامه در سال (۱۹۹۳) توسط کلر و سوبیا در ۳۴ گویه و چهار خرده آزمون ساخته شد. این خرده آزمون ها عبارتند از: توجه، ارتباط، اطمینان، رضایت. این ابزار بر درجه بندی ۵ گانه لیکرت صورت بندی شده است. در پژوهش حدادی (۱۳۹۳) برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی محتوا استفاده شده است. بدین صورت که پرسشنامه، در اختیار تعدادی از صاحب نظران سازمان و مدیریت قرار گرفته است در نتیجه مواردی جهت اصلاح پیشنهاد گردید و سرانجام پس از اعمال اصلاحات در پاره‌های از موارد پرسشنامه نهایی مورد استفاده قرار گرفت. همچنین براساس این پژوهش پایایی پرسشنامه مذکور ۰/۹۵ محاسبه شد و با توجه به اینکه بیش از ۰/۷ است پایایی پرسشنامه مطلوب ارزیابی می شود.

جدول (۱): خلاصه ای از بسته آموزش روش بدیعه پردازی ارائه شده به گروه آزمایش

جلسه اول	نام درس : چشمه
	<p>۱. یک توصیف ساده و زیبا از چشمه با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم.</p> <p>۲. از دانش آموزان می خواهیم چشمه را یک انسان در نظر گرفته و بگویند چشمه چگونه انسانی است؟</p> <p>۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای چشمه بگذارند و بگویند چه احساساتی دارند.</p> <p>۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است.</p> <p>۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع چشمه را دوباره توصیف کنند.</p> <p>۶. از روی شعر با کلامی موزون و آهنگین می خوانیم و دانش آموزان نیز شعر را هم خوانی می کنند.</p>
جلسه دوم	گنج حکمت : خلاصه دانش ها
	<p>۱. یک توصیف ساده و زیبا از دانش با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم.</p> <p>۲. از دانش آموزان سوال می کنیم دانش را به چه چیزی تشبیه می کنند.</p> <p>۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای دانشمندی بگذارند و احساسات و انگیزه های خود را درباره دانش بیان کنند.</p> <p>۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است.</p> <p>۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع دانش را دوباره توصیف</p>

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

<p>کنند. ۶. از روی متن می خوانیم و دانش آموزان در پایان برداشت خود را از متن خوانده شده بیان می کنند.</p>	<p>جلسه سوم</p> <p>نام درس : پاسداری از حقیقت ۱. یک توصیف ساده و زیبا از شهید با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم. ۲. از دانش آموزان سوال می کنیم شهید را به چه چیزی تشبیه می کنند. ۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای فردی که دوستدار شهادت است بگذارند و احساسات خود را بیان کنند. ۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است. ۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع شهید را دوباره توصیف کنند. ۶. از روی شعر با کلامی موزون و آهنگین می خوانیم و مفاهیم مهم با همیاری دانش آموزان تشریح می کنیم.</p>
<p>جلسه چهارم</p> <p>گنج حکمت : دیوار عدل ۱. یک توصیف ساده و زیبا از عدل با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم. ۲. از دانش آموزان سوال می کنیم عدل را به چه چیزی تشبیه می کنند. ۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای حاکم عادل بگذارند و احساسات خود را بیان کنند. ۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است. ۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع عدل را دوباره توصیف کنند. ۶. از روی متن می خوانیم و دانش آموزان در پایان برداشت خود را از متن خوانده شده بیان می کنند.</p>	<p>جلسه پنجم</p> <p>نام درس: رستم واشکبوس ۱. یک توصیف ساده و زیبا از رستم با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم. ۲. از دانش آموزان سوال می کنیم رستم را به چه چیزی تشبیه می کنند. ۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای رستم بگذارند و احساسات خود در نبرد با یکی از حریفان را بیان کنند. ۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است. ۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع عدل را دوباره توصیف کنند. ۶. از روی شعر با کلامی موزون و آهنگین می خوانیم و مفاهیم مهم با همیاری دانش آموزان تشریح می کنیم.</p>
<p>جلسه هفتم</p> <p>نام درس: سپیده دم ۱. یک توصیف ساده و زیبا از وطن با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم. ۲. از دانش آموزان می خواهیم وطن را یک انسان در نظر گرفته و بگویند وطن چگونه انسانی است؟ ۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای وطن بگذارند و احساسات خود را بیان کنند. ۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است. ۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاموضوع وطن را دوباره توصیف کنند. ۶. از روی شعر با کلامی موزون و آهنگین می خوانیم و مفاهیم مهم با همیاری دانش آموزان تشریح می کنیم.</p>	<p>جلسه هشتم</p> <p>گنج حکمت : مزار شاعر ۱. یک توصیف ساده و زیبا از تیمور لنگ با همیاری دانش آموزان ارائه می دهیم. ۲. از دانش آموزان سوال می کنیم تیمور لنگ را به چه چیزی تشبیه می کنند. ۳. از دانش آموزان می خواهیم خود را بجای تیمور لنگ بگذارند و انگیزه های خود را بیان کنند. ۴. از دانش آموزان می خواهیم تا از بین قیاس ها و تشبیه های مرحله دوم و سوم کلماتی را جدا کرده و بگویند که کدام یک از کلمات برایشان جالب تر است.</p>

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۵. از دانش آموزان می خواهیم از میان قیاس های برگزیده چند مورد را انتخاب نموده و با استفاده از آن هاتیمور لنگ را دوباره توصیف کنند.
۶. از روی متن می خوانیم و دانش آموزان در پایان برداشت خود را از متن خوانده شده بیان می کنند.

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آماری زیر استفاده شد : ۱- روش های آماری توصیفی : میانگین ، انحراف استاندارد ۲- روش های آماراستنباطی : تحلیل کوواریانس چندمتغیری، تحلیل کوواریانس ساده ، مفروضه های این آزمون های آماری و آزمون های تعقیبی نظیر بونفرونی.

۳- یافته ها

نرمال بودن توزیع داده ها در پیش آزمون و پس آزمون به شرح جدول زیر می باشد:

جدول (۲): آزمون نرمال بودن داده ها

شاپیروویلیک		کولموگراف اسمیرنوف			آزمون نرمال بودن
سطح معناداری	درجه آزادی	میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	
۰/۵۷۸	۱۵	۰/۹۵۳	* ۰/۲۰۰	۱۵	پیش آزمون بدیعه پردازی
۰/۶۲۲	۱۵	۰/۹۵۶	* ۰/۲۰۰	۱۵	پس آزمون بدیعه پردازی
۰/۱۸	۱۵	۰/۸۵۱	۰/۵۴	۱۵	پیش آزمون سنتی
۰/۱۴	۱۵	۰/۸۴۴	۰/۰۵	۱۵	پس آزمون سنتی

برای بررسی پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است. اگر مقدار این شاخص برای سوالات پرسشنامه بیشتر از ۰/۷۵ باشد، پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

جدول (۳): ضریب آلفای کرونباخ

آزمون پایایی	
تعداد گویه ها	۳۴
آلفای کرونباخ	۰/۸۳۶

جدول (۴): محاسبه میانگین و انحراف معیار

پس آزمون		پیش آزمون		گروه مداخله
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۵/۰۶	۱۰۶/۶۶	۸/۴	۹۲/۵۳	سنتی
۴/۴۳	۱۲۸/۶	۱۱/۴۰	۱۰۱/۸۶	بدیعه پردازی

جدول (۵): آزمون همبستگی میان گروه پیش آزمون و پس آزمون

همبستگی نمونه های زوجی			
سطح معناداری	همبستگی	تعداد	آزمون همبستگی میان گروه ها
۰/۲۱۵	-۰/۳۴۰	۱۵	پیش آزمون بدیعه پردازی * پس آزمون بدیعه پردازی
۰/۱۵۴	۰/۳۸۷	۱۵	پیش آزمون سنتی * پس آزمون سنتی

با توجه به جدول بالا؛ به دلیل اینکه سطح معنی داری از ۰/۰۱ بیشتر است پس میزان همبستگی بین دو متغیر معنی دار نیست. در واقع میان گروه های پیش آزمون و پس آزمون هیچگونه همبستگی وجود ندارد.

جدول (۶): آزمون مقایسات زوجی بین گروهی

سطح معناداری	درجه آزادی	t	اختلافات زوجی				آزمون مقایسات زوجی	
			فاصله اطمینان		انحراف از میانگین	انحراف از معیار		میانگین
			کمترین	بیشترین				
۰/۰۰۰	۱۴	-۶/۷۱۰	-۹/۶۱	-۱۸/۶۵	۲/۱۰۶	۸/۱۵۷	-۱۴/۱۳۳	پیش آزمون سنتی پس آزمون سنتی
۰/۰۰۰	۱۴	-۷/۶۳۲	-۱۹/۲۲	-۳۴/۲۴	۳/۵۰۳	۱۳/۵۶۷	-۲۶/۷۳۳	پیش آزمون بدیعه پردازی پس آزمون بدیعه پردازی

با توجه به جدول بالا؛ چون سطح معنی داری از مقدار ۰/۰۱ کمتر است پس می توان نتیجه گرفت که دو نمونه مورد نظر از نظر آماری با یکدیگر اختلاف معنی دار دارند و مداخله های آموزش بدیعه پردازی و سنتی موثر واقع گردیده است.

جدول (۷): بررسی پیش فرض شیب همگنی رگرسیون

متغیرها	درجه آزادی	میانگین	فراوانی	سطح معناداری
پیش آزمون * گروه مداخله	۱	۹۹/۰۴۸	۴/۱۱۵	۰/۰۵۳

با توجه به جدول بالا می توان مشاهده نمود سطح معنی داری در سطح اطمینان ۹۹ درصد برابر با ۰/۰۵۳ بدست آمده که بیشتر از ۰/۰۱ می باشد بنابراین تعامل بین متغیر مستقل (گروه مداخله) و متغیر کواریت (پیش آزمون) معنادار نیست در نتیجه پیش فرض شیب همگنی رگرسیون رعایت شده است.

جدول (۸): آزمون لوین (پیش فرض همگنی واریانس ها)

فراوانی	درجه آزادی گروه اول	درجه آزادی گروه دوم	سطح معناداری
۰/۵۴۴۰	۱	۲۸	۰/۴۶۷

آزمون لوین در نظر می گیرد که واریانس جمعیت آماری در نمونه های مختلف برابر است. فرض صفر همگن بودن واریانس ها می باشد یعنی واریانس جمعیت ها با هم برابر است و اگر مقدار احتمال در آماره لوین کمتر از ۰/۰۱ باشد تفاوت بدست آمده در واریانس نمونه بعید است که بر اساس روش نمونه گیری تصادفی رخ داده باشد. بنابراین فرض صفر که برابری واریانس ها می باشد رد می شود و به این نتیجه می رسیم که بین واریانس ها در نمونه ها در نمونه تفاوت وجود دارد.

جدول (۹): مقایسات زوجی بونفرنی

مداخلات (۱)	مداخلات (۲)	میانگین اختلاف بین گروه های مداخله	انحراف از معیار	فاصله اطمینان		Sig. ^b
				حداقل	حداکثر	
بدیعه پردازی	سنتی	۲۱/۸۷۱	۲/۱	۱۶/۰۵۴	۲۷/۶۸۸	۰/۰۰۰
سنتی	بدیعه پردازی	-۲۱/۸۷۱	۲/۱	-۲۷/۶۸۸	-۱۶/۵۴	۰/۰۰۰

با توجه به جدول (۹) می توان بیان داشت: بین گروهی که به روش بدیعه پردازی آموزش دیده اند و گروهی که به روش سنتی آموزش دیده اند اختلاف معنی داری وجود دارد (۲۱/۸۷۱) و با توجه به سطح معناداری بدست آمده، این اختلاف معنادار است و این معناداری به نفع گروه بدیعه پردازی است. در واقع مقدار مثبت این اختلاف نشان دهنده این است که گروه آموزش به روش بدیعه پردازی عملکرد بهتری داشته است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۴- بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد آموزش مبتنی بر بدیعه پردازی بر علاقه به درس ادبیات فارسی دانش آموزان اثر دارد. الگوی آموزش بدیعه پردازی از خانواده الگوی پردازش اطلاعات ویکی از روش های آموزش فعال می باشد که اولین بار توسط ویلیام جی جی گوردون و دستیارانش (۱۹۶۱) تدوین شد. این روش با هدف افزایش تفکرخلاق دانش آموزان مورد استفاده قرار می گیرد. حل مسئله خلاق گاه به دیدگاهی تازه، بدیع و ایده های جدید و ناآشنا نیاز دارد. اغلب ما به مرسومات و محفوظات کلیشه ای که ابزارهای زندگی روزمره هستند عادت کرده ایم و بسیار مشکل است اگر بخواهیم از مرز بدیهیات و عادات آمیخته شده فراتر رویم. غالباً در مقابل نوآوری ها و ایده های نو، مقاومت های بسیاری وجود دارد درحالی که معلوم شده است حل مسئله، کاوشگری و درک عمیق مفاهیم به تفکرخلاق و اندیشه سیال نیاز دارد که دستیابی به آن محتاج تمرین و هدایت های منسجم است (یوسفی، ۱۳۹۵).

بدیعه پردازی به معنی توانایی دستیابی به چیزی به شکل بدیع، روشی است که عوامل مهم مشارکت، خلاقیت، احساس روابط اجتماعی و کمک به خلق عدالت اجتماعی و درونی شدن ارزش ها در دانش آموزان، پایه های آن را تشکیل می دهند لذا از مناسب ترین روش ها برای ایجاد تغییر مطلوب، در علاقه دانش آموزان است. اگر با آموزش معلمان به اشاعه کاربرد این روش بپردازیم هم سبب افزایش بنیه علمی و کاربردی شدن مسائل توسط بچه ها میشود و هم بدلیل اعتقادی که آن ها به کشفیات خود پیدا می کنند در علاقه آنان اثر می گذارد (جزایری، ۱۳۹۶).

در راهبرد اول روش آموزش بدیعه پردازی، در گام های دوم، چهارم و پنجم دانش آموزان بدون آن که محدودیتی داشته باشند به تولید قیاس های متعددی می پردازند. شاگردان به علت آن که در گروه قرار دارند با عقاید متعدد سایر افراد گروه آشنا می شوند، از طرفی چون این الگوی آموزش در پذیرش ایده های افراد محدودیتی قائل نیست افراد آزادند تا هر قیاسی را که می خواهند پیشنهاد دهند، این دو عامل موجب می شود تا تولید ایده های متعدد در رابطه با یک موضوع برای افراد شرکت کننده در جلسات روش آموزش بدیعه پردازی تبدیل به یک عادت فکری شود و دانش آموزان را به یادگیری دروس علاقه مند سازد. با توجه به وجود خلاقیت در این روش آموزش انتظار داشتیم که روش بدیعه پردازی موجب افزایش علاقه به درس شود که پژوهش حاضر این فرضیه را تایید کرد.

نتایج پژوهش حاضر از لحاظ تاثیر راهبردهای روش آموزش بدیعه پردازی بر علاقه به درس دانش آموزان با نتایج پژوهشهایی که توسط محققانی همچون وطن پرست (۱۳۹۸)، میرزایی (۱۳۹۷)، سلمانی زاده (۱۳۹۷)، عزیزی فتح آباد (۱۳۹۷)، جزایری (۱۳۹۶)، دهقان طرزجانی (۱۳۹۶)، خسروشاهی و فرید (۱۳۹۵) و یوسفی (۱۳۹۵) همسو می باشد.

در تبیین نتایج فوق می توان گفت که بدیعه پردازی یکی از عوامل اصلی بروز خلاقیت و پرورش آن است. در واقع بدیعه پردازی به دانش آموزان کمک می کند تا شجاعت ابراز ایده های نوآورانه خود را پیدا کنند هر چند این ایده ها منطقی و قابل قبول نباشند. همه ی افراد از جمله دانش آموزان وقتی در انجام کارها و در دروس خود بتوانند از قدرت خلاقیت بهره گیرند نسبت به آن کار یا درس علاقه پیدا می کنند. علاوه بر این، توانایی بروز ایده های نو باعث پرورش استعداد و خلاقیت دانش آموزان در کلیه مراحل زندگی شده و عملیاتی کردن این ایده ها را امکان پذیر می سازد. در واقع بدیعه پردازی برای این تدوین یافته است تا ما را به دنیای غیرمنطقی بکشاند یعنی به ما فرصت ابتکار می دهد تا در جست و جوی راه های جدید باشیم.

با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می شود؛

- برگزاری کارگاه های آموزشی مبتنی بر بدیعه پردازی برای دبیران
- برگزاری کارگاه های مبتنی بر بدیعه پردازی برای دانش آموزان
- استفاده از دبیران مجرب تر و آموزش دیده و ایجاد کلاس های آموزش کوتاه مدت پژوهشگری (ضمن خدمت) و کار گاه های تدریس خلاق برای کلیه عوامل و عناصر آموزشی، مستقل از هر رشته تحصیلی با تمهید انگیزه های مطلوب و اثر بخش.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۵-منابع

- بزازجزایری، معصومه. (۱۳۹۶). تاثیر الگوی تدریس بدیعه پردازی بر بهبود مهارت های اجتماعی و خلاقیت در کودکان دوره پیش دبستانی ناحیه یک بندرعباس در سال تحصیلی ۹۶ - ۹۵، پایان نامه کارشناسی ارشد، بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی.
- حق پرست کناری ، خدیجه . (۱۳۹۴). مطالعه کتاب زبان انگلیسی براساس شاخص های محتوای برنامه درسی و میزان رابطه آن با علاقمندی به درس زبان در دانش آموزان دختر دوره متوسطه شهرستان فریدونکناردرسال ۹۴ - ۹۳ ، پایان نامه کارشناسی ارشد ، شهرری : دانشگاه پیام نور.
- دهقان طرزجانی،حمیده. (۱۳۹۶). بررسی اثربخشی روش تدریس بدیعه پردازی بر میزان یادگیری و انگیزش تحصیلی دانش آموزان ناحیه یک بندرعباس،پایان نامه کارشناسی ارشد، بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی.
- سلمانی زاده،زهرا. (۱۳۹۷). بررسی میزان اثربخشی روش تدریس بدیعه پردازی وروش رایج یادگیری،یادداری وانگیزش انگیزش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه ناحیه ۱ شهرستان بندرعباس،پایان نامه کارشناسی ارشد بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی.
- سیف ،علی اکبر. (۱۳۹۴). روانشناسی پرورشی نوین . تهران: دوران
- شعبانی ، حسن. (۱۳۹۲). مهارت های آموزشی و پرورشی : جلد اول (روش ها و فنون تدریس)، تهران: انتشارات سمت.
- عزیزی فتاح آباد،خدیجه. (۱۳۹۷). تاثیر روش تدریس بدیعه پردازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی در درس علوم تجربی،پایان نامه کارشناسی ارشد،تهران: دانشگاه الزهرا (س).
- فتحی و اجارگاه ، کوروش. (۱۳۹۲). اصول برنامه ریزی درسی ، تهران :ایران زمین.
- میرزایی،صفورا. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر روش بدیعه پردازی بر میزان پرورش مهارت های تفکر فلسفی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی شهروانات،پایان نامه کارشناسی ارشد،ارسنجان:دانشگاه آزاد اسلامی.
- وطن پرست،آمنه. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر روش بدیعه پردازی برتفکرخلاق دانش آموزان ابتدایی مدارس دخترانه شهرستان چمستان، پایان نامه کارشناسی ارشد،موسسه آموزش عالی آمل.
- یوسفی ، محمد امین . (۱۳۹۵). مقایسه تاثیرروش تدریس بدیعه پردازی با روش تدریس ۵ ای بر پیشرفت تحصیلی و خلاقیت دانش آموزان پسر دردرس علوم تجربی ، پایان نامه کارشناسی ارشد ، تهران : دانشگاه علامه طباطبایی.
- Darmuki,A&Nokamto,J.(2017).Cooperative,synecetics,andCTL learning models toward speaking ability viewed from students motivation,1st international conference on intellectuals global responsibility